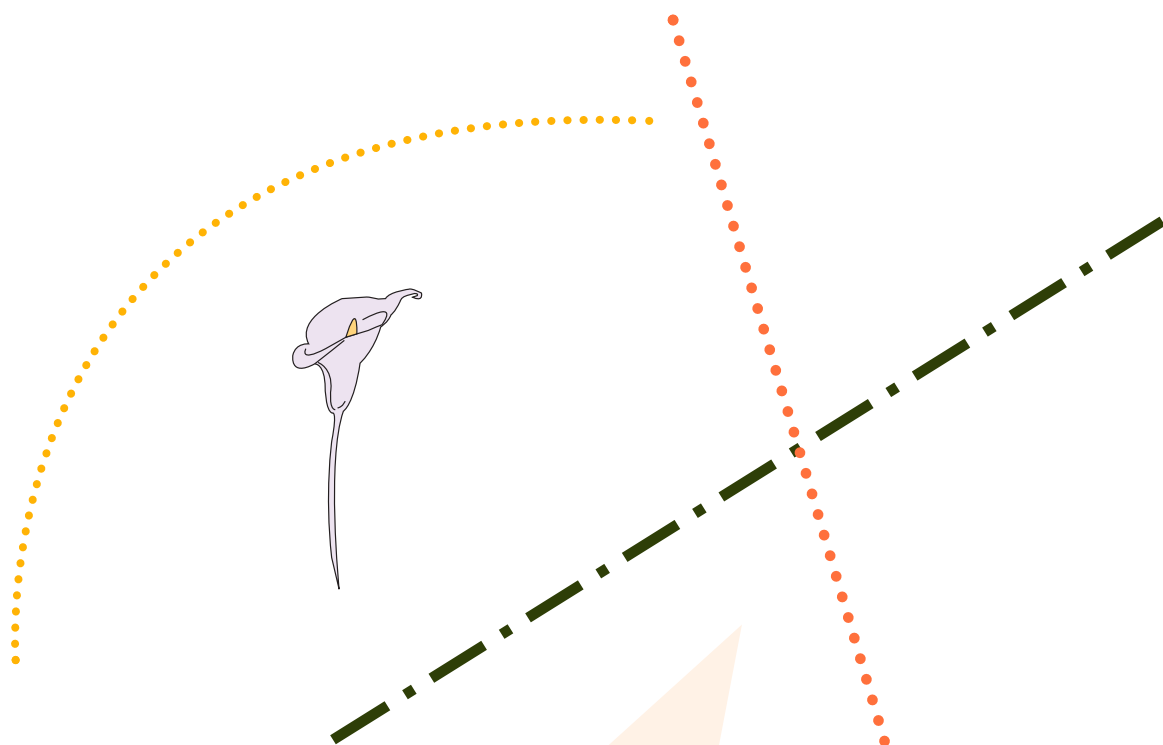

Β΄ ΑΠΟ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΜΑΣ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Η ελληνική γλώσσα φέρνει στο σώμα της όλα εκείνα τα γλωσσικά στοιχεία που χρησιμοποίησε ο ελληνικός λαός από τότε που άρχισε να μιλάει έως σήμερα. Όπως φέρνει στο σώμα της και όλες τις πολιτιστικές κληρονομίες της διαδρομής του ελληνικού λαού μέσα στους αιώνες. Είναι δίκαιο να δεχτούμε ότι στο γλωσσικό και πολιτιστικό παρόν του ελληνισμού συναυρείται το γλωσσικό και πολιτιστικό παρελθόν του. Από αυτήν την άποψη το γλωσσικό και πολιτιστικό παρελθόν ενός λαού με γλωσσική και πολιτιστική συνέχεια ζει μέσα στο γλωσσικό και πολιτιστικό παρόν του. Αυτό άλλωστε επιβεβαιώνει και η διαστρωμάτωση του λεξιλογίου κάθε λαού, η οποία, αν και αναφέρεται στη γλωσσική του συγχρονία, εντούτοις παραπέμπει εμφανώς και στη γλωσσική του διαχρονία. Έτσι, το λεξιλόγιο της ελληνικής γλώσσας διαστρωματώνεται: από λέξεις που κατεβαίνουν από τα αρχαία χρόνια (λέξεις ινδοευρωπαϊκές/αρχικές, λέξεις προελληνικές) και σώζονται έως σήμερα ενεργές· από λέξεις ξενικής προέλευσης που αφομοιώθηκαν από την ελληνική γλώσσα· από απροσάρμοστες ξένες λέξεις· από λόγιες λέξεις. Η ελληνική γλώσσα φτάνει σ' ένα ιστορικό βάθος, ορατό μόνον, τεσσάρων χιλιάδων ετών. Όλος αυτός ο γλωσσικός θησαυρός τής ανήκει. Και έχουν την ευχέρεια οι Έλληνες, όταν τον χρειάζονται, να τον ενεργοποιούν.

5. Να εντάξετε καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις που προέρχονται από τα ομηρικά έπη σε μία σύντομη περίοδο λόγου.

1. άνοιξαν οι ασκοί του Αιόλου
2. αχίλλειος πτέρνα
3. δούρειος ίππος
4. ιστός της Πηνελόπης

6. Σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιούμε τις ακόλουθες φράσεις, που προέρχονται από τα ομηρικά έπη;

1. αιδώς, Ἀργεῖοι*
2. ἔπεα πτερόεντα
3. ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς
4. μένεα πνέω
5. παρὰ θῖν' ἀλός
6. ἄχθος ἀρούρης

Θεόδωρος Βρυζάκης (1814/9;-1878). Η παραμυθία, 1847. Λάδι σε μουσαμά (44εκ. X 57εκ.).

* Οι φράσεις που αντλούνται από αρχαία κείμενα γράφονται κανονικά σε πολυτονικό σύστημα. Βέβαια, όταν εντάσσονται σε νεοελληνικό κείμενο, μπορεί να γραφούν και σε μονοτονικό.

7. Να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις αρχαίες φράσεις που υπάρχουν στο πλαίσιο.

1. Παρόλο που έμεινε πολλά χρόνια στην ξενιτιά, γύρισε πίσω φτωχός. Όταν ξενιτευόταν, πίστευε πως θα γυρίσει φέρνοντας μαζί του το
2. Το συνηθίζει κατά την ώρα της δουλειάς να αρχίζει ατέλειωτες κουβέντες
3. Φτάσαμε τελικά στο γάμο, μια ώρα αφού είχε τελειώσει.
4. Ο τρόπος που έζησε και που αντίκρισε στο τέλος το θάνατο ο Σωκράτης έμεινε για την ανθρωπότητα
5. Ιδέες σβήνουν και νέες ιδέες γεννιούνται' Μέσα όμως στην αδιάκοπη αλλαγή ένα μένει σταθερό: ο έρωτας του ανθρώπου για το αγαθό.
6. Ο «Οιδίπους επί Κολωνών», γραμμένος από το Σοφοκλή στα τελευταία χρόνια της ζωής του, θεωρείται το του.
7. Όταν ο νεαρός γεωπόνος άρχισε να δείχνει στους χωρικούς επιστημονικούς τρόπους για την καλλιέργεια της γης, αυτοί τον άκουγαν γεμάτοι δυσπιστία για τα που ζητούσε να φέρει στο χωριό τους.
8. Ήταν τόσο λιτό το καθημερινό μας γεύμα στην εξοχή, που το είχαμε ονομάσει
9. Ο Όμηρος ήταν στην αρχαιότητα το ανάμεσα σε επτά πόλεις.
10. Προσπάθησε να μας κάνει να τον λυπηθούμε με

χρυσόμαλλον δέρας

κτήμα ες αεί

κροκοδείλια δάκρυα

περί ανέμων και υδάτων

κατόπιν εορτής

κύκνειον άσμα

πάντα ρει

καινά δαιμόνια

μέλας ζωμός

μήλον της Έριδος

8. Παροιμιακές φράσεις είναι λεκτικές δομές, οι οποίες κρύβουν διάφορες αλήθειες σχετικές με την κοινωνική, τη θρησκευτική, την πολιτική κτλ. ζωή του ανθρώπου. Οι φράσεις αυτές ειπώθηκαν κατά το παρελθόν (απώτερο ή εγγύτερο) από το λαό ή τους σοφούς. Λέγονται όμως και σήμερα σε ανάλογες περιστάσεις με αυτές που τις γέννησαν. Μπορείτε να πείτε σε ποιες περιστάσεις χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες αρχαίες φράσεις;

1. ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται _____

2. ἐπὶ παντὸς τοῦ ἐπιστητοῦ _____

3. μέτρον ἄριστον _____

4. φοβοῦ τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας _____

5. ὀψόμεθα εἰς Φιλίππους _____

6. ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα _____

9. Ποια είναι η σημασία των ακόλουθων αρχαίων παροιμιών ή γνωμικών; Σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται;

1. Ἄνθρακες ὁ θησαυρὸς.
2. Δυοῖν κακοῖν προκειμένοιον τὸ μὴ χειρὸν βέλτιστον.
3. Δρυὸς πεσοῦσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.
4. Καρπὸν ὧν ἔσπειρας, θερίζεις.
5. Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον.
6. Σπεῦδε βραδέως.
7. Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ.
8. Τὸ πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον.
9. Ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν/Ὑπερέβη τὰ ἐσκαμμένα.
10. Τὸν καπνὸν φεύγων εἰς τὸ πῦρ ἐνέπεσεν.

Ν. Μοσχοβάκης
Σπουδὴ ἀγάλματος, 1937
Μολύβι σε χαρτί
(1εκ. X 33εκ.)

10. Σας δίνονται οι παρακάτω αρχαίες παροιμίες. Να βρείτε παροιμίες της νεοελληνικής γλώσσας που να χρησιμοποιούνται σε παρόμοιες επικοινωνιακές περιστάσεις.

1. Χείρ χείρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.
2. Πέτραν κοιλαίνει ρανὶς ὕδατος ἐνδελεχείη.
3. Μία χελιδὼν ἕαρ οὐ ποιεῖ.
4. Τὰ πέρουσι ἀεὶ βελτίω.
5. Οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.
6. Οὐδείς ἐαυτῷ κακὰ ἐπίσταται.
7. Τοξεύειν πρὸς οὐρανόν.
8. Ὁ παθὼν ἀκριβῆς ἐστὶ τῇ πείρᾳ διδάσκαλος.
9. Ὅρος ὄρει οὐ μείγνυται.
10. Καρπὸν ὧν ἔσπειρας θερίζεις.

11. Πολλές παροιμιακές φράσεις που χρησιμοποιούμε και σήμερα, προέρχονται από τους μύθους του Αισώπου. Να συζητήσετε πώς γεννήθηκαν και σε ποιες επικοινωνιακές περιστάσεις χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες φράσεις:

1. Ἕνα ἀλλὰ λέοντα.
2. Ἴδου ἢ Ρόδος, ἰδοὺ καὶ τὸ πῆδημα.
3. Ὅμφακές εἰσιν.
4. Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει.
5. Οὐ σύ με λαιδωρεῖς ἀλλ' ὁ τόπος.

Θεόφιλος (1878-1934). Ο Φρίξος ἐπὶ χρυσομάλλου κριοῦ καὶ ἡ Ἑλλη (68εκ. X 100εκ.).

12. Να επινοήσεις μία κατάλληλη επικοινωνιακή περίσταση, για να χρησιμοποιήσεις τις φράσεις:

1. Γαῖα πυρὶ μειχθήτω. _____
2. Διαίρει καὶ βασίλευε. _____
3. Ἐνδον σκάπτε. _____
4. Ἐρρίφθη ὁ κύβος. _____
5. Οὐδέν κακὸν ἀμιγῆς καλοῦ. _____
6. Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ. _____
7. Οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. _____
8. Πενία τέχνας κατεργάζεται. _____
9. Τὰ ἀγαθὰ κόποις κτῶνται. _____
10. Τὸ δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ. _____

13. Να εντάξετε τις παροιμίες ή τα γνωμικά που ακολουθούν σε ένα γλωσσικό περιβάλλον.

1. Ἀνάγκη καὶ θεοὶ πείθονται. _____

2. Ἀργία μήτηρ πάσης κακίας. _____

3. Ἄρκτου παρουσίας τὰ ἴχνη ζητεῖς. _____

4. Ἐξ ὄνουχος τὸν λέοντα. _____

5. Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. _____

6. Ὡδινεν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦν. _____

7. Οὐ με πείσεις, κἄν με πείσεις. _____

8. Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν. _____

14. Μερικές φράσεις που γεννήθηκαν από ιστορικά ή τοπικά περιστατικά ή που ειπώθηκαν από ιστορικά πρόσωπα χρησιμοποιούνται και σήμερα στο νεοελληνικό λόγο. Να συζητήσετε κάτω από ποιες συνθήκες ειπώθηκαν οι ακόλουθες ιστορικές φράσεις πρώτη φορά και σε ποιες περιπτώσεις τις χρησιμοποιούμε σήμερα.

1. Μολὼν λαβέ.

2. Ἦ τὰν ἧ ἐπὶ τᾶς.

3. Ἄνθρωπον ζητῶ.

4. Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

5. Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα.

6. Εὖρηκα! Εὖρηκα!

7. Θάλαττα! Θάλαττα!

8. Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε.

9. Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ.

10. Μή μου τοὺς κύκλους τάραττε.

Νίκος Εγγονόπουλος
(1910-1986)
Ορφείας, 1972
Λάδι σε μουσαμά
(55εκ. Χ 46εκ.)

15. Να δώσετε με συντομία το πορτρέτο του ανθρώπου που:

1. παίζει ἐν οὐ παικτοῖς _____

2. σπείρει ζιζάνια _____

3. ποιείται τὴν νῆσσαν _____

4. ἄγεται καὶ φέρεται _____

5. λακτίζει πρὸς κέντρα _____

6. εἰσάγει καινὰ δαιμόνια _____

7. κομίζει γλαῦκα ἐς Ἀθήνας _____

8. ἀνακρούει πρύμναν _____

16. Οι ακόλουθες φράσεις προέρχονται από την εκκλησιαστική ζωή. Να βρείτε σε ποιες περιστάσεις χρησιμοποιούνται και να προσπαθήσετε να τις εντάξετε σε ένα κατάλληλο γλωσσικό περιβάλλον.

1. Καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης.
2. Θεοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου.
3. Μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου.
4. Νίπτω τὰς χεῖρας μου.
5. Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

17. Από τη γλώσσα της Εκκλησίας έχουν μπει στη νεοελληνική πολλές στερεότυπες φράσεις. Μερικές από αυτές έμειναν κατά τη διάρκεια των αιώνων αμετάβλητες. Άλλες συγχρονίστηκαν και άλλες χρησιμοποιούνται με παραλλαγμένη σημασία (π.χ. άρον άρον = γρήγορα και βιαστικά). Χρησιμοποιήστε μέσα σε περιόδους λόγου τις ακόλουθες φράσεις από τη γλώσσα της Εκκλησίας.

1. μη μου άπτου _____

2. αγρόν ηγόρασε _____

3. φωνή βοώντος εν τη ερήμω _____

4. ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω _____

5. εκ βαθέων _____

6. τα άγια τοις κυσί _____

7. απολωλός πρόβατον _____

8. γης Μαδιάμ _____

9. επί ξύλου κρεμάμενος _____

Φώτης Κόντογλου (1896-1965). Βασίλειος ο Μακεδών κοιμώμενος... . Λεπτομέρεια τοιχογραφίας (111εκ. Χ 28μ.).

18. Να βρείτε τι σημαίνουν οι ακόλουθες φράσεις, που προέρχονται από την Παλαιά ή την Καινή Διαθήκη και να τις εντάξετε σε σύντομες περιόδους λόγου.

1. ἀποδιοπομπαῖος τράγος _____

2. περὶ πολλὰ τυρβάζει _____

3. παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο _____

4. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν _____

5. μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων _____

6. ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω _____

7. θέτω τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν _____

8. ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι _____

9. ἀκρογωνιαίος λίθος _____

10. ἀντὶ τοῦ μάννα χολήν _____

Νικόλαος Κουνελάκης (1899-1869). Η ανάσταση της κόρης του Ιαείρου. Λάδι σε μουσαμά (115εκ. X 155εκ.).

19. Στις προτάσεις που ακολουθούν χρησιμοποιούνται κάποιες λέξεις ή φράσεις από την εκκλησιαστική γλώσσα. Άλλες από αυτές χρησιμοποιούνται κυριολεκτικά, οι περισσότερες όμως χρησιμοποιούνται συνυποδηλωτικά.

Να αντικαταστήσετε τη λέξη ή τη φράση που υπογραμμίζεται με μια φράση της νεοελληνικής που να αποδίδει τη σημασία της.

1. Η αστυνομική προανάκριση είχε τελειώσει. Σε λίγο τον έστειλαν με τους κλητήρες στην εισαγγελία, όπου είχαν σταλεί και όλα τα κατασκευασμένα. **Από τον Άνα στον Καϊάφα**, συλλογίστηκε ο κακόμοιρος.
2. Συχνά οι νέοι αρνιούνται όλα όσα είχαν πιστέψει, όλα όσα τους είχαν συγκινήσει και αποζητούν με θέρμη **τα καλά και συμφέροντα**.
3. Τόσο καιρό δεν τον γνωρίζαμε καλά και γι' αυτό νομίζαμε πως είναι άνθρωπος σοβαρός και με περιεχόμενο. Αυτός όμως είναι **κύμβαλον αλαλάζον**.
4. Αυτά που λες είναι **προφάσεις εν αμαρτίαις**: η αλήθεια είναι πως δεν άνοιξες βιβλίο!
5. Πρώτη φορά έβλεπα ανθρώπους να πατούν πάνω στα κάρβουνα και είχα μείνει **στήλη άλατος**.
6. Όλη του η ζωή ήταν ένας ατέλειωτος **γολγοθάς**.
7. **Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ** γνωρίζουν καλά τι συνέβη με την παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας.
8. Φύγαμε **άρων άρων** και δεν προφθάσαμε να σας συναντήσουμε.

20. Να συμπληρώσεις τα κενά με μία από τις φράσεις του πλαισίου που προέρχονται από τη γλώσσα της εκκλησίας.

1. Ήταν λίγο καιρό μαλωμένοι, μα τα ξανάφτιαξαν και τώρα πάλι είναι
2. Αυτό το πουκάμισο έχει λιώσει πάνω μου. Το έχω
3. Όσο κι αν μου χρειάζονται τα χρήματα, δεν πουλώ το σπίτι μου
4. Όταν πριν από τρία χρόνια ήρθε ο Μητροπολίτης στο χωριό μας, οι χωρικοί βγήκαν και τον υποδέχτηκαν
5. Τέτοιος φοβερός σεισμός δεν είχε γίνει ποτέ πριν. Δεν έμεινε
6. Όταν έχασε και τον πατέρα της, απόμεινε ολομόναχη μην έχοντας
7. Μπορείς να λες ό,τι θέλεις, οι δικαιολογίες σου δεν έχουν καμία αξία: είναι
8. Παρακολουθούσε από το κρεβάτι τα κατορθώματα των συντρόφων του και πολύ θα ήθελε να βρισκόταν και αυτός μαζί τους. Όμως
9. Όπως γνωρίζουν, ο πρωθυπουργός, παρά τη διάψευση του κυβερνητικού εκπροσώπου, θα προβεί σύντομα σε ανασχηματισμό της κυβέρνησης.
10. Μόλις μας ανακοίνωσαν στο σχολείο ότι θα γίνει περίπατος, ξεσπάσαμε όλοι σε φωνές χαράς. Έγινε μέσα στην τάξη το

οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ

μέλι γάλα

προφάσεις εν αμαρτίαις

πού την κεφαλήν κλίνη

αντί πινακίου φακής

από τον καιρό του Νώε

λίθος επί λίθων

μετά φανών και λαμπάδων

ανάστα ο Θεός

το μεν πνεύμα πρόθυμον, η δε σαρξ ασθενής

21. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη φράση από αυτές που δίνονται μέσα στο πλαίσιο.

1. Βρισκόταν σε δεινή οικονομική κατάσταση· το υπέρογκο χρηματικό ποσό που κληρονόμησε ανέλπιστα ήταν γι' αυτόν.
2. Τις διαδηλώσεις τις υποκίνησε
3. Άκουσε από το διευθυντή του για την άστοχη ενέργειά του.
4. Ο νεαρός οργισμένος όρμησε μέσα στο γραφείο ως
5. Ο πρωθυπουργός τόνισε πως το πρόγραμμα για την Υγεία αποτελεί για την κοινωνική μεταρρύθμιση.
6. Η ελευθερία του Τύπου αποτελεί της δημοκρατίας.
7. Κατάγεται από πολιτική οικογένεια· ο ίδιος πήρε στις εκλογές του 1981.
8. Δυστυχώς δεν μπορώ να σε βοηθήσω· είμαι στην επιχείρηση.
9. Έκανε να επανεκλεγεί, αλλά δεν τα κατάφερε.
10. Με τη δολοφονία του διπλωμάτη δημιουργήθηκε ανάμεσα στις δύο χώρες.

αιχμή του δόρατος

λυδία λίθος

βάπτισμα του πυρός

μάννα εξ ουρανού

ξένος δάκτυλος

ο τελευταίος τροχός της αμάξης

τα εξ αμάξης

ταύρος εν υαλοπωλείω

πιτάνιος αγώνας

φλέγον ζήτημα

22. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα λόγια επιρρήματα που σας δίνονται μέσα στο πλαίσιο.

1. Η πόλη παραδόθηκε
2. Ανέβηκε την παλιά πέτρινη σκάλα
3. Επανάλαβε το κείμενο
4. Οι απόψεις του για το ζήτημα που προέκυψε άλλαξαν
5. Κατηγορεί όλους τους μετόχους.
6. Τάχθηκαν εναντίον του αρχηγού τους.
7. Διάβασε το κείμενο
8. Στο δωμάτιό του τα βιβλία του είναι
9. Τους αρέσει να κάθονται μπροστά στο τζάκι και να κουβεντιάζουν.
10. Το δέμα το λάβαμε

**συλλήβδην, επιτροχάδην
άρδην, φύρδην – μίγδην
απνευστί, αναφανδόν, οκλαδόν,
αμαχπί, αυτολεξεί, αυθημερόν**

23. Να αποδώσετε στη σημερινή γλώσσα τις παρακάτω λόγιες φράσεις και να τις εντάξετε σε ένα κατάλληλο γλωσσικό περιβάλλον.

1. εκ περιτροπής _____
2. κατ' αντιμωλίαν (δίκη) _____
3. ο μη γένοιτο _____
4. άκρον άωτον _____
5. επί θύραις (για κίνδυνο) _____
6. εν κρυπτώ και παραβύστω _____
7. όπερ έδει δείξαι _____
8. εξώλης και προώλης _____
9. επ' αυτοφώρω _____
10. δια πυρός και σιδήρου _____
11. εξ οικείων τα βέλη _____
12. εκ των ων ουκ άνευ _____
13. από καταβολής κόσμου _____
14. έτερον εκάτερον _____

24. Τι σημαίνουν οι λόγιες φράσεις που ακολουθούν;

1. από θέσεως ισχύος _____
2. από καθέδρας _____
3. από καιρού εις καιρόν _____
4. από μηχανής θεός _____
5. αυτός καθαυτόν _____
6. μετά βίας _____
7. ως διά μαγείας _____
8. ως εκ τούτου _____
9. εξ απαλών ονύχων _____
10. εκ παραδρομής _____
11. εκτός εαυτού _____
12. εκ του ασφαλούς _____
13. εκ του μη όντος _____
14. εκ των ενόντων _____
15. εκ προοιμίου _____
16. εν ευθέτω χρόνω _____
17. εν λευκώ _____
18. εν ψυχρώ _____
19. ενώπιος ενωπίω _____
20. εξ επαφής _____
21. επί ίσοις όροις _____
22. επί του προκειμένου _____
23. κατά κράτος _____
24. εφ' όρου ζωής _____
25. κατά το μάλλον ή ήττον _____
26. μέχρις εσχάτων _____
27. ο περί ου ο λόγος _____
28. ούτως ή άλλως _____

25. Πότε λέμε ότι κάποιος:

1. βλέπει δια της τεθλασμένης
2. δίνει «γην και ύδωρ»
3. διέρρηξε τα ιμάτιά του
4. έγινε πυρ και μανία
5. αίρεται στο ύψος των περιστάσεων
6. εκτοξεύει μύδρους
7. έλαμψε ως διάπτων (αστήρ)
8. βρίσκεται μεταξύ δύο πυρών
9. εξ ιδίων κρίνει τα αλλότρια
10. πατάει επί πτωμάτων
11. είναι υπ' ατμόν
12. δεν έχει σώας τας φρένας
13. τείνει κλάδον ελαίας
14. κρούει τον κώδωνα του κινδύνου
15. βρίσκεται μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας
16. παραβιάζει ανοικτάς θύρας
17. τείνει ευήκοον ους
18. τηρεί σιγήν ιχθύος

26. Προσπαθήστε να αποδώσετε τη σημασία των υπογραμμισμένων λόγιων φράσεων, χρησιμοποιώντας ισοδύναμες λέξεις ή φράσεις της κοινής νεοελληνικής.

1. Ενώ τους έπεισε να αναλάβουν την υπόθεση, τη δύσκολη στιγμή **ελαφρά τη καρδία** τούς εγκατέλειψε, για να αποφύγει να αναλάβει τις ευθύνες του.
2. Είναι απορίας άξιο πώς κατόρθωσε **αβρόχοις ποσί** να επιτύχει στις εξετάσεις για την εισαγωγή στις Ανώτατες Σχολές.
3. Πρέπει να αναλάβεις **πάση θυσία** τα ντάνια της επιχείρησής, για να πραγματοποιήσεις τους στόχους σου.
4. Ο έμπειρος αστυνομικός **εν ριπή οφθαλμού** αφόπλισε και ακινητοποίησε τον επίδοξο ληστή.
5. Ανέλαβε να μεσολαβήσει **οικεία βουλήσει**, για να λυθεί η παρεξήγηση μεταξύ τους, αν και ήξερε εκ των προτέρων ότι η προσπάθειά του θα ήταν δύσκολη.
6. Η χώρα μας επιδίωξε **να τεθούν όλα τα θέματα επί τάπητος** και να γίνει συζήτηση **εφ' όλης της ύλης**, όμως οι υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το απέφυγαν.
7. Διέπραξε το ειδεχθές έγκλημα **εν βρασμώ ψυχής**.
8. Θα πεισθώ μόνον αν το δω **ιδίοις όμμασι**.
9. Ο ρήτορας ανέπτυξε **διά μακρών** τις απόψεις του.
10. Αυτά τα έξοδα, **ειρήσθω εν παρόδω**, δε θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του κράτους, αλλά θα καταβληθούν από ιδιώτες.
11. Ο υπουργός **εν τη ρύμη του λόγου** ομολόγησε τα βαριά λάθη που διέπραξε.
12. Ενεργεί **κατά το δοκούν**, γι' αυτό και είναι δυσαρεστημένοι οι συνεργάτες του.